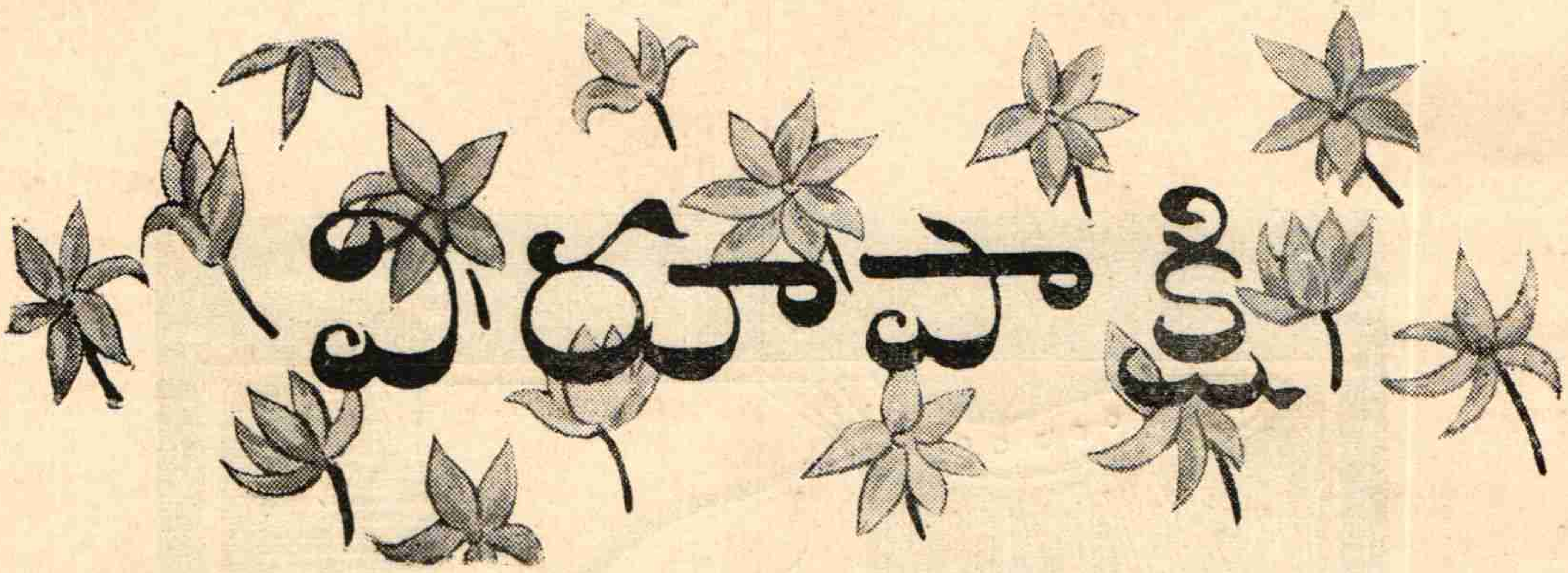

విరూపాక్షి

భావరాజు నరసింహారావు

౧

నగరవాసం చేస్తూ రైళ్లు, మోటార్లు, ఫ్యాక్టరీల మధ్య ఉండి యేమేడమీదనుంచో వాటి దుర్గంధాలను పీల్చిపీల్చి కృశించిపోయిన ఘ్రాణేంద్రియంతో ఉండవలసిన రంగయ్య, దైవవశాత్తు పొలాలలోనుంచి, తోటలలోనుంచి వచ్చే కమ్మతెమ్మెరల నాఘ్రాణిస్తూ, కొత్తపల్లిలో పుట్టాడు గోదావరీ తీరాన. తండ్రి సంపాయించిన రెండుకుంటల పొలమూ, తానుండే చిన్నపాక తప్ప ఆ ఊళ్లో అతనికి సంబంధించిన ఆస్తి యేమీ లేదు. లేకలేక పుట్టిన గారాబుబిడ్డ డవటంచేత రంగయ్యను పొలంపని చేయించి కష్టపెట్టకుండా ముద్దుగా చదివించాడు తండ్రి. "రంగయ్యని ప్లీడరీ చదివిస్తాడట్రా వాళ్ల నాన్న! వాడెక్కడరా, ఏ పట్నంలోనో ఉంటాడు!" అంటూఉండేవాళ్లు తోటిపిల్లలంతా రంగయ్యను. నిజానికి రంగయ్యతండ్రికి ఆకోరిక మనసులో ఉన్నా ఆర్థికపరిస్థితు లతన్ని ముందంగ వేయనిచ్చాయి కావు. అంచేత రంగయ్య ఆ ఊరి ప్రాథమిక పాఠశాల లోనే పట్టభద్రు డయ్యాడు.

రంగయ్యకు తల్లి చిన్నతనంలోనే పోయింది. అతడి కిరవయ్యేళ్లొచ్చేసరికల్లా తండ్రికూడా రంగయ్యను పెద్దవాణ్ణి చేసి యీలోకం విడిచిపోయాడు. చిన్నతనంనుంచీ పొలంపని సుతలామూ ఏమీ తెలియక పోవడంచేత యిప్పుడు తండ్రిపోగానే ఆకాస్తపొలం ఉండటం అతనికి కంటకంగా ఉంది. పొలం, యింటిదిబ్బా అమ్మి బస్తీదగ్గర ఉన్న మేనత్తదగ్గర ఉండాలని గట్టి ఉద్దేశం కలిగింది. కాని తనంతట తాను ఆ విషయం మేనత్తతో చెప్పటానికి బిడియపడి ఆఊళ్లోనే చిరతభజనలతోను, పేకాటతోను కాలక్షేపం చేశాడు కొంతకాలం.

* * *

భర్త చనిపోతూ ఉండటానికి యిల్లు, నాలుగు గేదెలూ, పదహారేళ్లపిల్లను — మాణిక్యాన్ని — ఒప్పచెప్పివెళ్లాడు వీరమ్మకు. అప్పటినుంచీ ముద్దుకూతుర్ని, మాణిక్యాన్ని కష్టపెట్టకుండా తానే కూలీ నాలీ చేసి సంపాయిస్తూ, నెయ్యి, పాలు అమ్ముకుంటూ చాలా పొదుపుగా సంసారం చేస్తోంది వీరమ్మ.

తండ్రి ఎప్పుడైనా బస్తీకి పంపితే, రంగయ్య సాధ్యమైనంతవరకు ఆ రాత్రికి మేనత్తగారియింటిదగ్గర ఉండి ప్రొద్దున్నే యిల్లుచేరేవాడు. వీరమ్మ కొడుకుల్లేక పోవడంచేత రంగయ్యంటే ఆపేక్షగానే ఉండేది మాణిక్యంకూడా ఎప్పుడూ యింట్లో ఒంటరిగా ఉండటంచేతగాబోలు, బావ వచ్చాడంటే సంతోషంగానే ఉండేది. రంగయ్య వెళ్లిపోతుంటే మళ్లీ రమ్మనీ, అప్పుడు తప్పకుండా నాలుగురోజులు ఉండి పొమ్మనీ

చెప్తూ వుండేది. ఆ పిల్ల అలా చెప్తూంటే రంగయ్య మాత్రం ఎల్లా రాకుండా ఉంటాడు? కాని వచ్చేటప్పుడు వట్టి చేతుల్తో రాకుండా, పబ్బుబిళ్లలో, ఊలో, పువ్వులో యిలాంటి వేవో తెచ్చి యిస్తూండేవాడు. తల్లికి చూపిస్తూండేది మాణిక్యం బావ తెచ్చిన వస్తువులన్నీ. వీరమ్మకూడ సంతోషించేది.

అప్పుడప్పుడూ అన్నగారొచ్చినప్పుడు, మాణిక్యం వినకుండా, రంగయ్యకు మాణిక్యాన్నిచ్చి పెళ్లి చెయ్యమని అడుగుతూండేది వీరమ్మ. కాలచక్రం తిరుగుతూనే ఉంది; చెల్లెలికోరిక తీరుద్దామనుకుంటూనే రంగయ్యతండ్రి కాలంచేశాడు. రంగయ్యమాత్రం యీ విషయం తండ్రి చెప్పగా విని తన అదృష్టానికి గర్విస్తూండేవాడు.

*　　*　　*　　*

కూతుర్ని ఒక్కదాన్ని విడిచి తాను రావడానికి వీల్లేదు కాబట్టి రంగయ్యను ఒక్కసారి రమ్మని కబురు చేసింది వీరమ్మ. రాత్రి అన్నాలు తింటూండగా "రంగడూ! నా కింట్లో మొగదిక్కు లేదు; నీకు ఆడదిక్కు లేదు. నాకు నీకన్న దగ్గరవాళ్లూ లేరు; నీకు నాకన్న దగ్గరచుట్టాలూ లేరు. కనక మనమంతా ఒకచోట ఉంటేనేగాని నా మనసుకు బాగుండదు. ఇంకా కొన్నాళ్లకు పోతాడనగా మాణిక్యాన్ని నీకిచ్చి పెళ్లిచేసి అంతా కలిసి యిక్కడే ఉందామంటూండేవాడు మాఅన్న. వాడి కాభాగ్యం లేకనేపోయింది. నేనన్నా బ్రతికుండగా మీరిద్దరూ ఒక యింటివాళ్లయి కాపరం చేస్తుంటే నా కదే పదివేలు. ఏదో పిచ్చిముండ చెప్పిందనుకోక యిక్కడే కలో గంజో కలిగినంతే తిని అంతా ఒకచోటే ఉందాం" అని ఊసువెళ్లబోసింది వీరమ్మ. ఈ మాటలు యెప్పుడు తన చెవిని పడతాయా అని ఆతురపడుతున్న రంగయ్యకు అమృతం చిలకరించినట్లనిపించింది. తెల్లవారుఝామునే తన ఊరు వెళ్లి నెల్లాళ్లలో అక్కడున్న కాస్త ఆస్తి అమ్మి నాలుగు వందల రూపాయిలూ తెచ్చి మేనత్త కిచ్చాడు రంగయ్య.

మంచిరోజు చూసి సీతారామస్వామిగుళ్లో ముడిపెట్టారు రంగయ్యకు-మాణిక్యానికి. పెళ్లయినప్పటినుంచీ అల్లుడి భారమంతా తనమీదే ఉన్నట్టు వీరమ్మ రోజూ పోరుతూండేది రంగయ్యను ఏదైనా పనిచేసి నాలుగుడబ్బులు సంపాయించమని. రంగయ్యకూడా ఆలోచిస్తూనే ఉండేవాడు ఆ విషయం.

౨

అది సాయంకాలం. సూర్యుడు గోదావరి కావలివైపు పర్వతాల్లోకి క్రమంగా దిగిపోతున్నాడు. అతని దివ్యతేజము గౌతమీ విమలజలాల్లో ప్రతిఫలిస్తోంది. కొండలమీద వివిధ ఫలవృక్షాలమీద వ్రాలి పక్షులు సంతోషంతో చేస్తున్న రొదలు పెళ్లివారింట్లో గందరగోళంలా గుంది. కనుచూపుమేర త్రోవకిరుప్రక్కలా ఉన్న శాద్వలస్థలాలు సూర్యకిరణప్రవాహంలో మునిగి మనోహరంగా ఉన్నాయి. గాలిలో షేకల్లీసాహెబు తోటలోని పూలమొక్కలన్నీ తల లూపుతున్నాయి. రంగురంగుల సీతాకోకచిలుకలు తోటలో అన్నివేపులా ఎగురుతూ పాఠశాలలోనుంచి విడిచిపెట్టబడిన బాలికలలాగు కనులపండువగా ఉన్నాయి.

రంగయ్య ఆరోజు సంతకెళ్లి సాయంత్రం తిరిగి వస్తున్నాడు యింటికి. షేకల్లీసాహెబుతోటదగ్గర కొచ్చేసరికి ఆ ప్రశాంతసమయంలో, ఆ గోదావరీ తీరాన, సూర్యకాంతిలో బంగారుపూత పూసినట్లుండి మనోహర పరిమళములను వెదజల్లుతూన్న ఆ తోటలో కాసేపు కూర్చుందామని కుతూహలం కలిగింది. వెళ్లి కాసేపు సాహెబుతో బాతాఖానీవేసి వస్తూ మాణిక్యానికి మల్లెపూవులు తీసుకువచ్చాడు. త్రోవపొడుగునా అతనిమనస్సు పరిపరివిధాల పరుగెత్తింది. తానాపూలు మాణిక్యంతలలో ముడిచినట్టు, తానుకూడా అల్లాంటి మల్లెపూలతోట కొన్నట్లు,-యింకా యేవిటో ఆలోచిస్తూ యిల్లుచేరాడు. అత్త అన్నంపెడ్తూండగా తాను షేకల్లీసాహెబుతోట ఆరోజున చూశాననీ, చాలా బాగుందనీ, అలాంటితోట యింకా మంచిమంచి పూలతో తానుకూడా వేసి సాహెబుకన్నా యింకా యెక్కువడబ్బు సంపాయించ గలననీ చెప్పాడు. డబ్బు వృథా అయిపోతుందేమోనని ముందు కొంచెంసందేహించినా రంగయ్య తలయెత్తినతర్వాత యిదే అతడిప్రథమ ప్రయత్నంగదా.... భగవంతుడిదయ ఉంటే మరేం

ఫరవాలేదని 'సరే' నన్నది వీరమ్మ. ఆరాత్రంతా మాణిక్యంతో పూలమొక్కలనుగురించి చెప్తూనే తెల్లవారబుచ్చాడు రంగయ్య.

మర్నాడు వీరమ్మసలహావల్ల ఊళ్లో నలుగుర్నీ ఆలోచించాడు తనతోటవిషయం. 'లోకో భిన్నరుచిః' కొంతమంది 'భేష'న్నారు. మరికొందరు 'నీ కేమన్నా పిచ్చెక్కిందా? పూలతోటలో ఏంవిలాభం? లాభం రావాలంటే ఎంతకష్టపడాలి? ఎంత పెట్టుబడికావాలి? అసలయినా యీ ఊళ్లో సాహెబుతోటతప్ప మంచి స్థలాలేలేవు పూలతోటకు' అని రకరకాలుగాచెప్పారు.

కర్ణాకర్ణిగా పడమటివీథిలో చిన్ననాగయ్యతాతదగ్గిర తోటదొడ్డి అమ్మకానికున్నదని విని బేరం చేశాడు. ఈ సంగతి విని ఊళ్లోనలుగురు రంగయ్యను చీవాట్లుపెట్టి—దొడ్డి తోటకు మంచిదేకాని దాల్లో వుండే చింతచెట్టుమీద దయ్యమున్నదనీ, అది యిదివరకు చాలామందిని చంపిందనీ, యింకా యెన్నో చెప్పి రంగయ్యను ఆ ప్రయత్నంనుంచి మాన్పించాలని ప్రయత్నంచేశారు. కాని రంగయ్యమాత్రం భగవంతుడిమీద భారంవేసి వాళ్లమాటలు లెక్కచెయ్యలేదు. మొదట కొంచెం తికమకలుపడ్డా చివరకు రెండువందలకు ఫైసలుచేసి దొడ్డి కొన్నాడు రంగయ్య. కోరడివేయించి బాగుచేయించడానికి, మొక్కలకూ యింకొక వంద రూపాయిలు అయింది. తోటలో ఒకవంతు గులాబీలు, యింకోభాగం సంపెంగలు, సన్నజాజులు, మిగతాదంతా విరూపాక్షిమల్లెలతో నాటేశాడు. ఇద్దరు కూలీలు తాను కలిసి ఆరునెలల్లో తోటను నందనవనం చేశారు. వసంతఋతువువచ్చేసరికి రంగయ్యకష్టం ఫలించింది. మొదటికోతపూలలో మాణిక్యం కావలసినన్ని తీసుకోగా మిగిలినపూలే సంతకెళ్లాయి తట్టలతో. కొద్ది నెలలకే రంగయ్యకు పెట్టుబడిసొమ్ము వడ్డీతో సహా ముట్టింది. సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి ఆ ప్రాంతాల్లో పూలసప్లయిదార్లలో రంగయ్య పెద్దఅయ్యాడు. వీరమ్మ అల్లుడి అదృష్టానికి సంతోషించింది.

౩

ఆరేడే వెలిశాడు ఆంజనేయస్వామి ఆఊరికి కోశెడు దూరంలో. ఎంతమంది దేవుళ్లున్నా తురక దేవుళ్లకోసం కూడ దేవుళ్లాడుతూన్న మనవారంతా ఇంకేముంది ఆంజనేయస్వామికి ఆకాశమంటే మంచి గుడి కట్టించాలి, అంబారీసేవ చేయాలంటూ హడాహుడి చేశారు. ఊరూరినుంచీ వేనకువేలు వచ్చిపోతున్నారు స్వామిదర్శనానికి. ఆడపిల్లలున్న వాళ్లు మొగపిల్లలకోసం మొగపిల్లలున్నవాళ్లు ఆడపిల్లలకోసం, యిద్దరూలేని వాళ్లు ఎవరో ఒకరు కలిగితే చాలనీ మొక్కుకుంటున్నారు. కళ్లులేనివాళ్లు, కాళ్లులేనివాళ్లు, ముష్టివాళ్లు సరే! యిహ లెక్క లేరు.

రంగయ్యకు కూడా మాణిక్యంతో తీర్థాని కెళ్లాలని కోరికకలిగింది. మాణిక్యం కూడా సరదాపడ్డది దేవుణ్ణి చూద్దామని. వీరమ్మకూడ చిన్నవాళ్ల ఉత్సాహాన్ని భంగపరచలేదు. ఓపికలేకపోబట్టిగాని తాను కూడా ఒక్కసారి కొత్తదేవుణ్ణి చూచివచ్చేదే! సాయంకాలం పెందరాడే అన్నం తిని మళ్లీ త్వరగానే తిరిగి వస్తామని ముసలమ్మకు చెప్పి మాణిక్యాన్ని వెంటబెట్టుకుని వెళ్లాడు రంగయ్య.

* * * *

రాత్రి పదకొండుగంటలు దాటింది. వెన్నెల యిస్త్రీ మడతలు పరిచినట్లు కన్నులపండువగా ఉన్నది. ఆంజనేయుల వారి ఉత్సవం అయిపోగానే అంతా తలొకదారిని యిళ్లు చేరుకుంటున్నారు. సంబరం కబుర్లు చెప్పుకుంటూ వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటూ మనమే ముందరొస్తున్నా మనుకుంటూ తూనీగల్లాగ వస్తున్నారు రంగయ్య, మాణిక్యం. తోటకు కనుమేర దూరంలో కొచ్చేసరికి రంగయ్య కేమి తోచిందో "అయితే, మాణిక్యం! నన్ను విడిచిపెట్టి నువ్వుండగలవా?" అన్నాడు.

"అదేవిటి బావా! అల్లాగంటావు? నువ్వు కాసేపు తోటకాడుంటే నామనసు తోటదగ్గిరకే పరిగెత్తుకొస్తుంది. నిన్ను విడిచి......అమ్మో" అన్నది మాణిక్యం రంగయ్యభుజం గట్టిగా పట్టుకొని. "అదికాదే, పిచ్చిపిల్లా! నా కెందుకనో యీరాత్రికి మనతోటలో పడుకుందామని బుద్ధిపుట్టింది."

'చింతచెట్టుమాట మరచిపోయావా? రాత్రి పూట అక్కడికి వెళ్లొద్దని అమ్మ చెప్పలేదూ?...... రెండంగల్లో యింటికే పోదాం...(?)'

'ఇప్పు డిల్లు చేరలేమని కాదే? ఈ రాత్రికి తోటలో ఆపూలవాసనల మధ్య మనం ఉండాలని

గట్టిపరదాగా ఉంది నేనుండగా నీకేంభయం! రేపు పొద్దున యింటికి వస్తామని కోటయ్యతో కబురంపుదాం (?)'

'.............................'

మాణిక్యానికి చింతచెట్టుభయం మనసులో పీడిస్తున్నా సంతోషంగానే తల ఊపింది, రంగయ్యకు కష్టంతోస్తుందని. వాళ్ల వెనకనే వస్తున్న కోటయ్యకు చెప్పాడు ముసలమ్మకు కబురుచెప్పమని. కోటయ్యే కాకుండా అతనితో వస్తున్న మిగతా వాళ్లుకూడా రంగయ్యను కూకలేశారు చింతచెట్టు సంగతి జ్ఞాపకంచేస్తూ. తోటదగ్గరకు పోవద్దని. రంగయ్య ఎంతకూ వినలేదు, చివరికి 'సరే' నని అంతా వాళ్లను విడిచివెళ్లారు. పది నిముషాల్లో యిద్దరూ తోటచేరారు.

తోటగేటు పదిగజాల్లో ఉన్న దనగానే రంగయ్యను గట్టిగాపట్టుకుని నడుస్తోంది మాణిక్యం చింతచెట్టుకేసి చూడకుండా. రంగయ్య అది గ్రహించి మాణిక్యాన్ని బుజ్జగిస్తూ, సంబరంకబుర్లు జ్ఞాపకంచేస్తూ లేని సంతోషం కలుగజేస్తున్నాడు. గేటు తియ్యగానే తోటలోని కుక్క తోకాడిస్తూ రంగయ్యను పరామర్శించి కూడా నడిచింది. గేటు పక్కగానే ఉన్న చిన్న గుడిసెలోని చాపలు బైటికి లాక్కుని నాలుగుమల్లె పొదలమధ్య వేశాడు. దానినిండా పూలు వెదజల్లి సంబరందగ్గర కొన్న మిఠాయి యిద్దరూ చెరికాస్తా అక్కడ కూర్చునితిన్నారు. కుండలోని నీళ్లు కాసిని త్రాగి నిర్మలాకాశమే చాందినీ అనుకుని, చల్లని చంద్రుడే దివిటీగా భావించి, ప్రకృతి ప్రసాదించిన పూలగుమాయింపు మధ్య ముద్దులవర్షం కురిపిస్తూ వాళ్లిద్దరూ పరస్పరాలింగనాల్లో బాహ్యప్రపంచాన్ని మరచి హాయిగా పడుకున్నారు.

* * * *

"మాణిక్యం! యింతసుఖంగా ఉంటామని ఎన్నడైనా అనుకున్నాం? మానాన్నలాగు నాగలిపట్టుకొని కూర్చుంటే యీతోట, నువ్వూ, యీసుఖం నాకు దేవా? నిజంగా దేవు డేదిచేసినా మన మేలుకే చేస్తాడు! రోజూ యిల్లాగే సుఖంగా ఉంటూ, ఆసుఖంలోనే ప్రాణంపోతే యెంత బాగుంటుంది!"

"అల్లా గనకు బావా! నాకు భయమేస్తున్నదిం ఇలాగే యెప్పుడూ సుఖంగా ఉందాంగాని .... ప్రాణం పోవటం ఎందుకూ?" అంటూ గట్టిగా కౌగిలించుకుంది మాణిక్యం.

అల్లాగే మాట్లాడుతూ యిద్దరూ పసిబిడ్డల్లాగు ఒకరిచేతుల్లో ఒకరు నిద్రపోయారు.

* * *

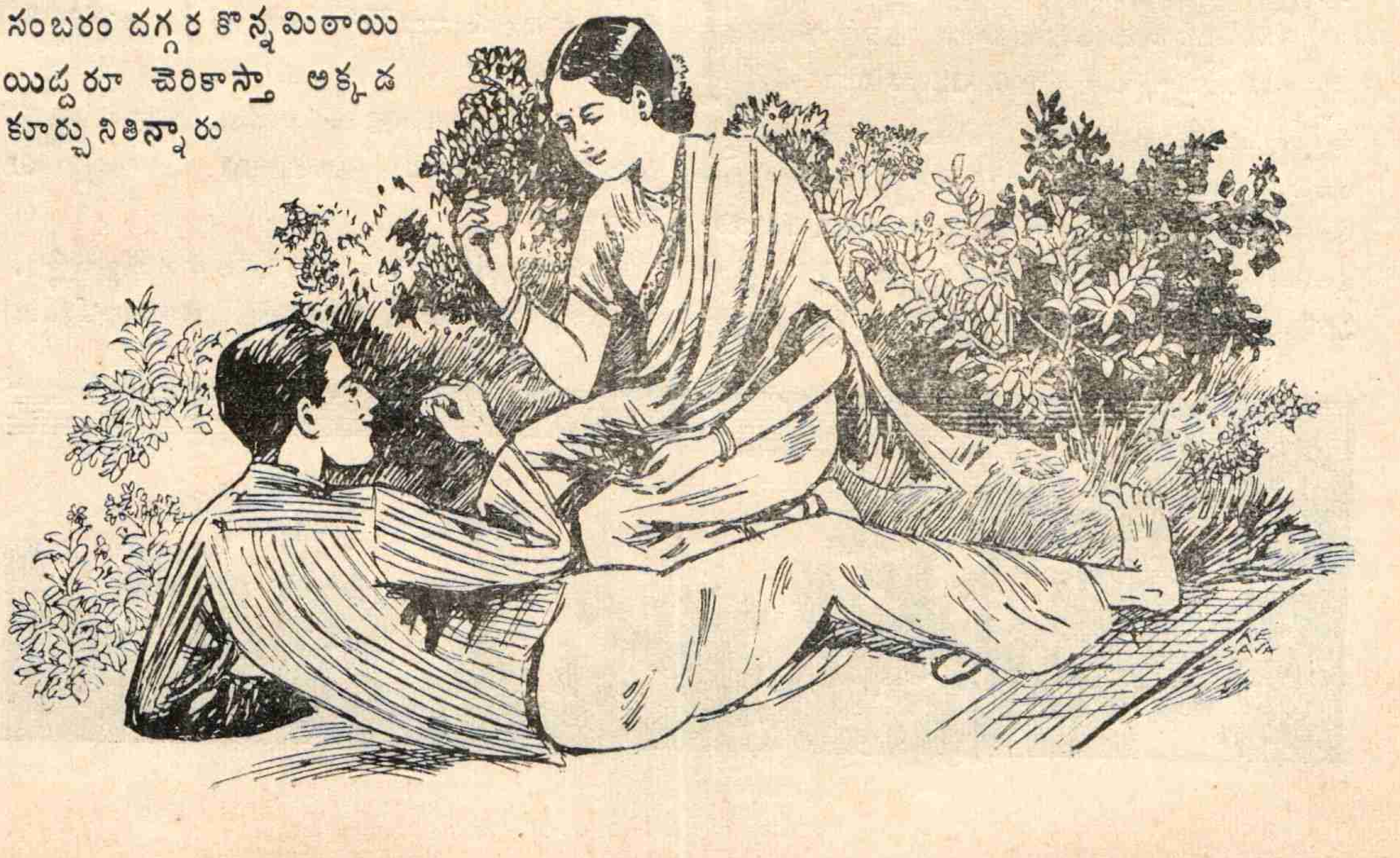

సంబరం దగ్గర కొన్న మిఠాయి యిద్దరూ చెరికాస్తా అక్కడ కూర్చునితిన్నారు

తెల్లవారు ఝామున మూడుగంట లైనట్లుంది; సరిగ్గా కోడికూసింది. చంద్రుడు మెల్లగా పశ్చిమాద్రి చాటునకు జారుతున్నాడు. గాలిమాత్రం కొద్దిగా వీస్తోంది. అప్పుడప్పుడల్లలాడే ఆకులచప్పుడూ, దూరాన చెట్టుమీది గుడ్లగూబకూత మాత్రం ఆనిశీథ గంభీరాన్ని భంగపరుస్తున్నాయి. రంగయ్య తోటలోని పూలన్నీ ఒక్కమాటు మొగ్గతొడిగి, విచ్చి తోటనంతా సువాసనలతో నింపివేసినాయి. ఆఘ్రాణ మాత్రంచేత మత్తు గలిగిస్తున్న ఆపరిమళమునకు రంగయ్య కొంచెం ఒత్తిగిలి మాణిక్యాన్ని లేపటానికి ప్రయత్నించాడు. కాని ఏదో మూర్ఛవచ్చినట్లుండి మాట్లాడలేక, ఏమి చేయడానికీ తోచక, మాణిక్యాన్ని మరింత గట్టిగా తన బాహువులలో బిగించి, అలాగే ఉండిపోయాడు. పువ్వులాలస సదృశమైన మాణిక్యం శరీరం ఆగాఢపరిష్వంగ సుఖాన్ని మైమరచిపోయింది. మాణిక్యం కూడా ఒక్కమాటు కళ్లుతెరచి, మళ్లీ అలాగే మూసుకుంది మాట్లాడటానికి ఓపికలేక. అతిపవిత్ర ప్రణయలాంఛన మగు ఆయువతీయువకుల పరిరంభమును తూర్పు దిశనుండి చూచి మలమల మెరుస్తూన్న ఒక నక్షత్రం మేఘం చాటుకు పోయింది. వాళ్లిద్దరూ అంతసుఖం అనుభవించడం అదే మొదటి పర్యాయమూ—తుది....(?) !

౪

తెల్లవారింది. సూర్యుడు 'ఎంతపని జరిగిందీ!' అన్నట్లు దృక్కులను కొంచెం తీక్ష్ణంగా ప్రసరిస్తున్నాడు. చెట్లమీది పక్షులుకూడా ఏదో కలవరపడి ఆక్రందనంచేస్తూ, యీ సంగతి చెప్పడానికా అన్నట్లు ఊళ్లోకి పరుగెత్తుతున్నాయి. తోటమాలి యింటిదగ్గర నుంచి మామూలుగా తోటలోకి వచ్చేసరికి ఆవిధంగా పడుకొనిఉన్న రంగయ్యనూ భార్యనూ చూచి, తన యౌవనపుకాలం జ్ఞప్తికిరాగా, పాకదగ్గరకు వెళ్లి గట్టిగా ఏదో చప్పుడుచేశాడు, నిద్రలేస్తారని. ఆశ్చర్యపోయాడు, ఏమీ ఫలితం లేకపోయింది! సిగ్గు విడిచి రంగయ్యను నిద్రనుంచి లేపడానికి ప్రయత్నించాడు; కాని లాభం లేకపోయింది. ఇద్దరిలో ఒక్కరుకూడా లేవకపోగా, జీవించి ఉన్నట్లుకూడా తోచలే దతనికి. ఇహ ఖంగారుపడి భయంతో ఊళ్లోకి పరుగెత్తి నలుగుర్నీ వెంటబెట్టుకొచ్చాడు. నలుగురూ నాలుగువిధాల అనుకున్నారు, రంగయ్య స్థితినిగురించి. వీరమ్మ దుఃఖంతో కొడువారి మొదలునరికిన చెట్టులాగు కూలిపోయింది.

* * * *

"మరేం ఫరవాలేదు; ఆచార్లుగారిని కాస్త కస్తూరి తీసుకురమ్మ"ని కబురు చెయ్యమన్నాడు కరణం. "వాతం చేసినట్టుంది వెల్లుల్లి పాయరసం అరి కాళ్లల్లో మర్దనచేయ"మన్నాడు మునసబు. వైద్యం, సంగీతం రానివాళ్లు లేరుగా ప్రపంచంలో! ఎవరికి తోచిన సలహా వాళ్లిస్తున్నారు అంతా. తలొకటి చేస్తున్నారు. ఇంతలో ఆచార్లుగారు వచ్చారు, మందులపంచితో సహా. నాడిచూస్తే ఎక్కడా అందలేదు. అరికాళ్లూ, అరిచేతులూ పట్టిచూసి, ముక్కుదగ్గర వేళ్లు పెట్టిచూసి, మళ్లీ నాడిచూసి, మెల్లగా అవతలకు వెళ్లి "చాలసేపైంది..." అని చప్పరించి, "యీ కరణంమూలాన జంధ్యాలు తియ్యవలసొచ్చిం"దని విసుక్కుంటూ జారాడు.

"తోట కొనవద్దురా బాబూ! ఆచింతచెట్టు దెయ్యాలపోగు, మనకువద్దురా అని చెవిని యిల్లుకట్టుకు పోరినా, నామాట విన్నాడుకాడు. ఇంతకూ యిల్లా ఉంది కామోసు నాడిగీత" అన్నాడు రంగయ్యస్నేహితు డొకడు.

"నాగయ్యని నరికి నా పాపముందా!" అన్నాడు యింకొక స్నేహితుడు ఆదుఃఖానికి నాగయ్యని గురిచేస్తూ.

"చూస్తా రేవిట్రా...యింకా, ఆనాగయ్యగాణ్ణి... అంటూ నలుగురు యువకులు ఆదుఃఖావేశంలో

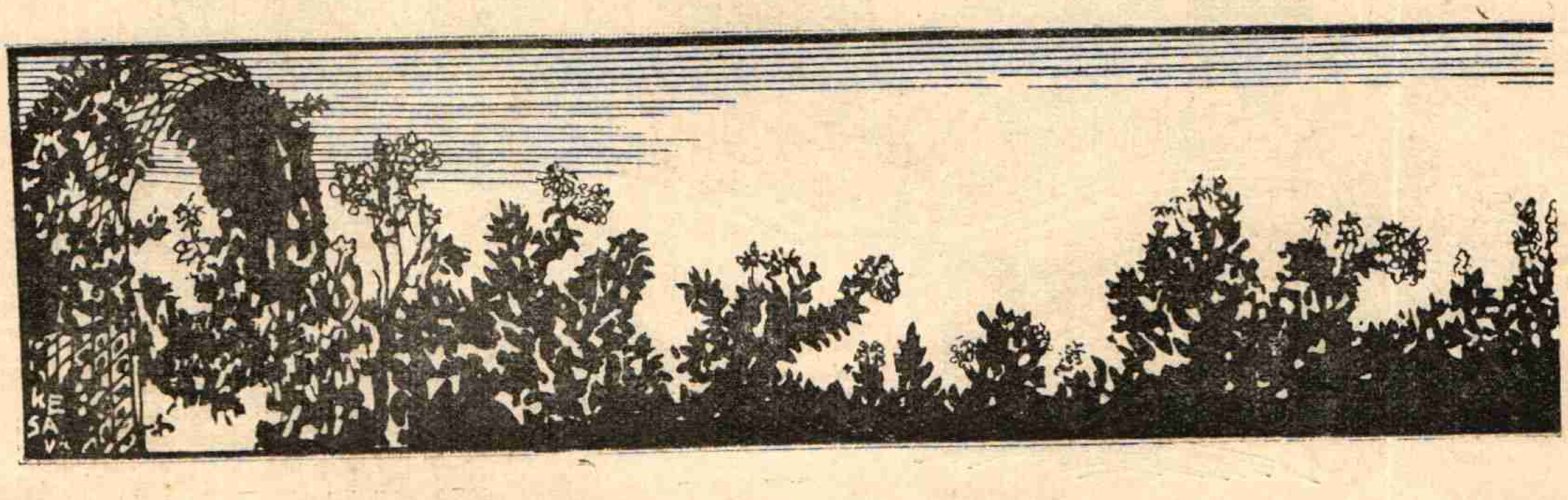

నాగయ్యయిల్లు ముట్టడించారు. నాగయ్యకూడా ఓపికతో కానేపుచూసి, వ్యవహారం ముదురుతోందని గ్రహించి "అబ్బాయిలూ! ఎందుకు అనవసరంగా నన్ను నిందిస్తారు? అదేస్థలంలో నేను యెన్నిసార్లు పడుకోలేదు? అయితే అప్పటికింకా చోడిచేనేగాని యీమల్లె తోట లేదు పూలపొదదగ్గిర పడుకోవద్దని చెప్పిన మన పెద్దలు పిచ్చివాళ్లా! నాయనలారా! వాళ్లకు మనకున్నంత సుఖానుభవజ్ఞానం లేదూ? ఆచెట్టుమీది దెయ్యమూకాదు, భూతమూకాదు వాళ్ల ప్రాణాలు తీసింది. రంగయ్య ప్రాణతుల్యంగా పెంచిన ఆ విరూపాక్షీమల్లెలూ, సంపెంగలే అతనిప్రాణం తీశాయి. కారణం తెలియకుండా, ఆలోచించకుండా యేపాపం యెరగని నన్ను తిట్టితే ప్రయోజనం యేమీలేదు. పిల్లల్ని కన్న ముండావాణ్ణి ఆమాత్రం కష్టసుఖాలు తెలియకుండానే సంచరిస్తున్నానా?" అని తనురీతిని నచ్చచెప్పి దెబ్బ తప్పుకున్నాడు.

*   *   *   *

సర్దుఅంతా అణగినతర్వాత పోలీసులు హాజరయ్యారు, డాక్టరుతో సహా, విచారణచేయడానికి. రంగయ్య తోట కొన్నప్పటినుంచీ అప్పటివరకూ జరిగిన కథంతా సావకాశంగా విని,శవాలను పరీక్షించి "కొవ్వూరు కాపురస్తులు రంగయ్య—(వయస్సు ౨౩ సం. లు భార్య మాణిక్యం (వయసు ౧౭ సం. లు) క్రిందటి రాత్రి ఆంజనేయస్వామి ఉత్సవంచూచి యింటికిరాస్తూ మార్గమధ్యంలో ఉన్న వాళ్లతోటలో పరుండుటకు నిశ్చయించిఉంటారు. తోటవద్ద ఉన్న చింతచెట్టుమీది పెనుభూతమే వారిచావునకు కారణమని ఊరివారిలో చాలమంది అభిప్రాయపడుతున్నారు. కాని మన పూర్వులు దట్టపు పూలతోటలలో పరుండి ప్రాణములను గోల్పోయినవారు చాలామంది కలరని వినియున్నాము. అందులో శాస్త్రసమ్మతమైన నిజమున్నదని నాఅభిప్రాయము. ఎంచేతనంటే, మానవుడు కొన్ని మృదువైన వాసనలను మాత్రమే ఘ్రాణించి సహింపగలడు. ఎక్కువవాసనగలవాటి నాఘ్రాణించిన మత్తు కలుగజేయును. అదీగాక కొన్ని పువ్వుల వాసన కొంతవరకు ఉల్లాసముగాను, ఆరోగ్యముగాను ఉన్నప్పటికీ మితిమీరినయెడల ప్రాణాపాయకరము. మల్లెపూవులు, వాటిలో ముఖ్యముగా యీ దురదృష్టవంతుడు పెంచిన 'విరూపాక్షి' అనునవి కొన్ని మత్తుపదార్థములు గలిగి ఎక్కువగా పీల్చబడినపుడు ప్రాణములుకూడ తీయుననుటకు సందేహము లేదు. నా అనుభవమునుబట్టి వెన్నెలలో మల్లెపొదలమధ్య వీరు పరుండుటనుబట్టినీ, తెల్లవారుఝామున మల్లెపొదలు మొగ్గలు తొడిగి వెదజల్లిన వాసనకు ఉక్కిరిబిక్కిరియై ప్రాణములను గోల్పోయిరని గట్టిగా చెప్పగలను.

మన పూర్వులు యీ మాదిరిగ ప్రాణములను గోల్పోయిరని వినుటయేగాక నేను స్వయముగ పాశ్చాత్యదేశములలో చూచియుంటిని. పైకారణములను బట్టి నా నమ్మకము ధ్రువమని నిరూపించగలను."

*   *   *   *
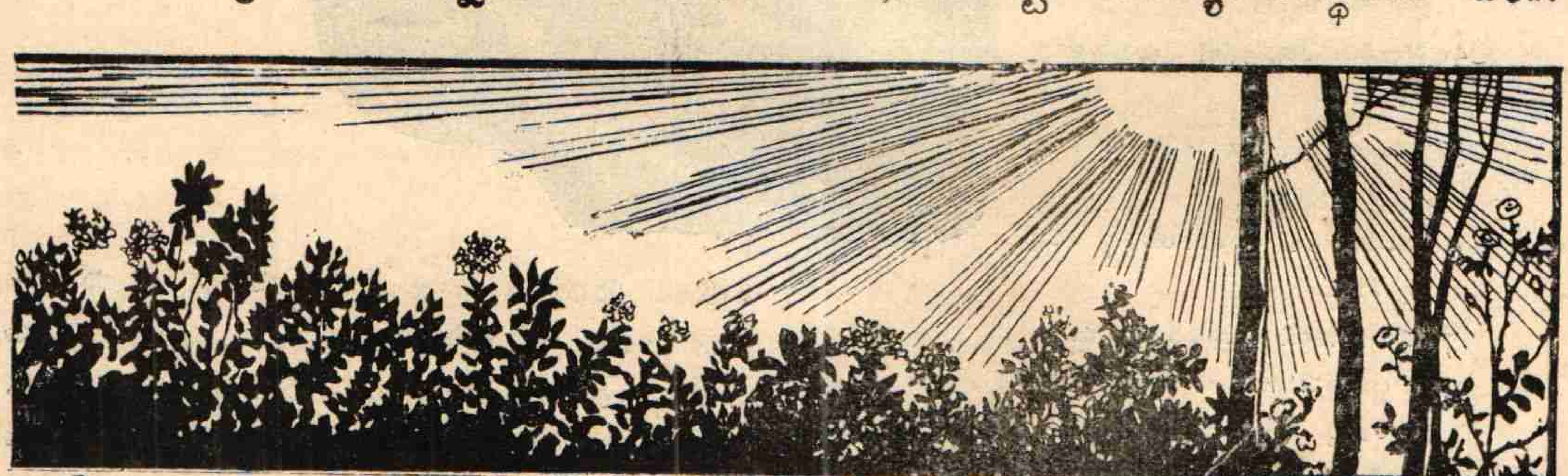
దురదృష్టవంతులు రంగయ్య, మాణిక్యం చనిపోయి చాలా కాలమైనా 'విరూపాక్షు' ల సంగతి తెలిసిన నాగన్న తాతబోటివాళ్లకు యేకొద్దిమందికో తప్ప అందరికీ వాళ్ల విచిత్రమరణం తీరనిసమస్యగా ఉంది; చింతచెట్టుమీది దయ్యం చిరస్థాయిగా ఉంది.